

Bevarandeplan för Nidingen

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Bakgrund

Länderna inom EU arbetar gemensamt för att bevara sitt växt- och djurliv för framtida generationer. En viktig del i arbetet är det ekologiska nätverket Natura 2000 där Europas mest betydelsefulla naturområden ingår. I Natura 2000 finns korkekslundar i Spanien, blommande alpängar i Österrike, vidsträckta ekskogar i England. Här ingår Europas mest värdefulla fågelmarker likväl som våtmarker med utrotningshotade grodor. Varje medlemsland ansvarar för att naturen inom landets områden får rätt skydd och skötsel så att naturvärdena bevaras på lång sikt. Grundprincipen är då att ängar även i framtiden ska skötas som ängar, skogar ska få utvecklas till naturskogar och laxen ska kunna vandra upp i vattendragen.

Hittills har Eu-kommissionen godkänt 126 områden att ingå i Natura 2000 i Halland. De flesta områdena är naturreservat. Tillsammans täcker de ca 58 000 hektar varav en stor del är vattenområde.

Lagstiftning

De EUregler som styr arbetet med Natura 2000 har införlivats i svensk lagstiftning. I miljöbalkens 7 kap. framgår bland annat att alla nya verksamheter och åtgärder som kan påverka ett Natura 2000-område måste utformas med tanke på de naturvärden som gjort att området ingår i nätverket. Den som planerar att utföra åtgärder eller starta en verksamhet, som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, måste därför söka tillstånd hos länsstyrelsen. Om verksamheten eller åtgärderna kan genomföras utan skadliga effekter på området, lämnar länsstyrelsen tillstånd. Även verksamheter eller åtgärder utanför ett Natura 2000-område kan omfattas av tillståndsplikt. Så kan t. ex. byggnation av väg eller hus, avverkningar i eller i omedelbar närhet av ett område och alla åtgärder som kan förändra hydrologin i Natura 2000-området vara tillståndspliktiga. Verksamhet som startade före 2001 och som fortsätter utan ändring berörs inte av lagstiftningen.

Om bevarandeplanen

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan. I bevarandeplanen beskrivs området och dess utpekade naturtyper och arter. Bevarandesyfte och bevarandemål har formulerats med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna, för att utpekade arter och naturtyper skall kunna finnas kvar på lång sikt.

Bevarandeplanen ska fungera som en hjälp för fortsatt bevarande av naturvärdena i Natura 2000-området och som ett underlag vid eventuella tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och den kommer att ändras och kompletteras med resultat bland annat från de inventeringar som genomförs i området och när ny kunskap erhålls om naturvårdsinriktad skötsel och om arters ekologi.

Innehållet i bevarandeplanen

Beskrivning av området

Bevarandesyfte

Bevarandestatus idag

Vad kan skada områdets värden? - exempel

Bevarandeåtgärder

Befintligt skydd

Beskrivning av naturtyper och arter:

Referenser

Rödlistade arter

Kartor

Omslagsfoto:
Mikael Hake

Bevarandeplan för Nidingen

Områdeskod: SE0510084

Naturtyper: Rev (1170)
 Annuell vegetation på driftvallar (1210)
 Perenn vegetation på steniga stränder (1220)
 Salta strandängar (1330)
 Torra hedar (4030)

Arter: Brushane (A151)
 Fisktärna (A193)
 Grönben (A166)
 Kentsk tärna (A191)
 Ljungpipare (A140)
 Knubbsäl (1365)

Areal: 729 hektar

Kommun: Kungsbacka

Områdestyp: Området antogs av regeringen både enligt fågeldirektivet och habitatdirektivet i januari 1997 och i mars 1996

Fastställt: 2006-11-10

Ansvarig: Lars-Åke Flodin

Upprättad av: Martin Broberg

Nidingen ligger i Kungsbackas kommun väster om Frillesås drygt 6 km från närmsta fastland som är Onsalalandet.

Nidingen är Hallands främsta fågelö och har vårt lands enda koloni av tretåig mås. Dessutom finns här stora bestånd av bl.a. tobisgrissla, ejder, småskrake och silltrut. Även kentsk tärna häckar eller har häckat i stora kolonier. Fåglarnas artrikedomen är stor trots öns ringa storlek, totalt har 33 arter med säkerhet häckat på Nidingen under perioden 1980-2005. Även antalet fåglar som häckar är mycket stor, fågeltätheten har skattats till minst 375 par/ha. Häckningsframgången hos fåglarna beskrivs ofta som bättre jämfört med närliggande öar. Predationen på ägg och ungar har bedömts som relativt låg och utgörs framförallt av kråkfåglar. Mink som på andra platser anses vara en betydande predator har endast observerats ett fåtal gånger på ön.

På Nidingen har ringmärkning skett på både flyttande och häckande fåglar under omsorg av Göteborgs Ornitologiska Förening. Göteborgs Universitet har bedrivit flera betydande ekologiska forskningsstudier på ön.

Tumlare förekommer förmodligen hela året runt Nidingen även om observationerna nästan uteslutande görs i väder med bleke. Djuren rör sig ofta i grupper om 2-5 individer. Enstaka

dagrar finns observationer från Nidingen som omfattar så många som tre grupper med sammanlagt upp till 15 individer. Den danska myndigheten, Danmarks Miljøundersøgelser, bedriver forskning på tumlare där bland annat tumlarnas rörelsemönster registreras via satellitsändare. Här framkommer det att tumlare rör sig över stora områden och att de rör sig över hela Kattegatt och upp i Nordsjön runt Jyllands kust. Ur danskarnas studie framkommer det att vattnen runt Nidingen utgör ett betydelsefullt område för både den södra och norra populationen av tumlare i Kattegatt.

Nidingen är vidare av geovetenskapligt intresse då den till skillnad från praktiskt taget samtliga öar i omgivningen helt är uppbyggd av moränmaterial. De av inlandsisen avsatta jordarterna har utsatts för omfattande omlagring genom svallning. På botten i omgivande vatten finns liknande bildningar. Reven runt ön har också givit uppkomst till landets största skeppskyrkogård. Nidingens fyrplats är av förekommen anledning landets äldsta fyrplats och utgör en unik kulturmiljö.

De arter och naturtyper som utpekade i Natura 2000-området är upptagna i fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet. De är utsedda ur ett europeiskt perspektiv och skyddsvärdet kan därför ibland uppfattas annorlunda regionalt eller nationellt.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de i fågeldirektivet utpekade arterna samt de naturtyper som beskrivs i habitatdirektivet ska bevaras långsiktigt. Varje art eller naturtyp ska bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Bevarandestatus idag

Ej utredd

Vad kan skada områdets naturvärden? - exempel

KLIPPOR, REV, BOTTNAR, EUSTARIER, DRIFTVALLAR:

- Exploatering: bebyggelse, bryggor, grävningar, schaktningar, upplag etc.
- Muddringar och dumpning av muddringsmassor.
- Slitage och störningar (på t ex häckande fåglar) orsakade av det rörliga friluftslivet.
- Fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Båttrafik, som orsakar utsläpp av giftiga substanser, svall och turbulens i de grunda vattenmassorna.
- Bottenskadorna vid förtöjning av båtar med släpkättingar.
- Förorening av vattnet till exempel i form av grumling och utsläpp av olja och kemikalier.
- Övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup, igenväxning och förändrad artsammansättning, övergödningen kan orsaka syrebrist på bottenarna.
- Avrinningen från land efter skogsavverkningar i strandnära lägen kan öka tillförseln av näringsämnen till vattnet.
- Utsläpp av föroreningar från punktkällor, t ex avlopp, industri eller annan verksamhet ökar risken för negativa vattenkemiska förändringar.
- Kvävenedfall, vilket påverkar artsammansättningen.
- Drivande algmattor, oftast bestående av fintrådiga alger. Fenomen orsakas av övergödning, men algmattorna har ett antal sekundära effekter som att de ger upphov till syrgasbrist,

utsöndrar giftiga ämnen, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla.

GRÄSMARKER:

Svag eller utebliven markstörning eller hävd leder till igenväxning av buskar och träd och utarmning av floran och faunan. Många av gräsmarkens arter är konkurrenssvaga, vilket innebär att om buskar breder ut sig för kraftigt minskar både deras möjlighet att gro och att leva kvar.

FÅGLAR

- Störning:

Störningar kan framtvunga att fåglar väljer mindre lämpliga platser för häckning. Därmed kan häckningsresultatet bli sämre än om störning inte förekom. Kraftiga störning om än kortvarig kan spoliera en häckning genom att fåglarna lämnar området utan att återkomma. Den störning som oftast åsyftas orsakas främst av människor som under häckningstid uppehåller sig länge eller frekvent på eller nära häckningsplatsen

Även predatorer (rovdjur) kan få fåglar att ändra sitt val av häckningsplats.

Vid störningstillfället är det ofta predation som är direkta orsaken till den förhöjda dödsrisken. Sker störningen efter äggläggning kan den orsaka en spolierad häckning. Sker detta tidigt på säsongen sker ofta en omläggning, om än med ett färre antal ägg, på ny plats.

Ungfåglar är många gånger hänvisade till några få platser för födosök. Dessa platser finns ofta längs grund, helt nära land eller längs stränder. Sker en frekvent eller långvarig störning här (båttrafik, badturism etc.) kan dödligheten öka på grund av svält.

Helikoptertraffik (start, landningar samt lågflygningar), utgör en kraftig störning på öns djurliv och kan ge mycket negativa effekter under häckningstid .

- Predation:

På ön är det framför allt kråkfåglar som är de huvudsakliga predatorerna på ägg och fåglar. Effekten av predation är ofta kopplat till predatorernas populationsstorlek men även till hur vegetation och gömslen är kring fåglarnas häckningsplats. Kråkfåglarnas predation gynnas av förekomsten av buskar, träd och stolpar.

- Minskad födotillgång:

Förekomst av grunda bottnar och den biologiska produktionen i grundområden nära häckningsplatsen är ofta avgörande för överlevnaden av ungfåglar.

- Biotopförändring

Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner.

ÖVERGRIPANDE HOT MOT NATURVÄRDEN:

Exploatering

All form av exploatering, till exempel uppförande av byggnader och etablering av vindkraftverk kan vara ett framtida hot.

Hot mot områdets naturvärden regleras delvis i fågelskydds- och reservatsföreskrifterna.

Bevarandeåtgärder

Röjning av oönskad vegetation. Idag är igenväxning ett av de största hoten mot den artrika floran samt flertalet av öns häckande fågelarter. På grund av öns känslighet samt den ringmärkningsverksamhet som pågår är hävd med hjälp av betesdjur inte att förespråka i dagsläget. En möjlig hävd är istället att gräs och ris slås eller bränns av vid lämpliga tidpunkter under året. Sedan betesdjuren försvunnit från ön tillväxer slån- och rosenbuskar kraftigt. Buskarna bör regelbundet tuktas och nyetableringar på tidigare buskfria områden skall som regel inte tillåtas.

Eftersom ön är betydelsefull för turister är det också av stor vikt att områden med tillträdesförbud upprätthålls och efterlevs på ön. Fågelskyddsområdets storlek och omfattning bör vara så anpassat att populationerna av de häckande fågelarterna inte hotas. Möjligheten att kunna genomföra årliga förändringar i gränsdragningar av fågelskyddsområdet bör finnas. Genomförandet bör vara klart innan sommaren då majoriteten av turisterna besöker ön.

Fågelskyddsområdet bör på plats vara tydligt utmärkt på karta. Alla tillfälliga besökare till vandrarhemmet bör av ansvarig på vandrarhemmet bli informerade om de förhållningsregler som gäller på ön.

Eftersom Nidingen är svår att nå sjövägen vid grov sjö sker det emellanåt person och material transporter till och från ön med hjälp av helikopter. Helikoptertransporter utgör en kraftig störning (se under rubriken om hot) på öns djurliv och bör endast ske i undantagsfall. Helikoptertransport bör ej vara ett alternativ om transport via sjövägen är möjlig eller rimlig. Helikoptertransport bör om möjligt helt undvikas under häckningssäsong.

Med nuvarande kunskap om mink som predator på ägg och fågelungar är det av största vikt att hålla Nidingen fri från mink. Om minken i en framtid skulle etablera sig på ön bör målsättningen vara att omgående göra Nidingen fri från mink.

Se över om regleringarna av fisket är tillräckliga för att bevara N2000-värdena i området.

Befintligt skydd

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktad skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Nidingen är ett naturreservat. Grävningar, byggnationer, upplag av massor, annan exploateringsverksamhet m.m. är förbjudet enligt de föreskrifter som gäller för naturreservatet. Tillträdesförbud gäller på delar av ön under tiden 1 april till 15 juli.

Ön ligger inom område av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt miljöbalken (MB) 3 kap. 6§ och omfattas av strandskydd om 300 meter på land och 100 meter på vattensidan av strandlinjen enligt MB 7 kap. 13§.

Beskrivning av naturtyper

Rev

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Version nr
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	035 - 13 20 00	035 - 10 75 48	1

Naturvårdsverkets definition

Undervattensklippor med en zonerings av växt- och djursamhällen från den nedre delen av strandzonen till havsbotten nedanför. Karaktärsarter: Bland växter märks olika arter av rödalger, brunalger och grönalger. Bland evertebrater är musslor och havstulpaner väl företrädda.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

God vattenkvalitet.

Liten eller ringa sedimentation.

Förekomst av strukturer som sten eller biologiska bildningar t.ex. musselbank eller trekantsrev.

Intakt zonerings av bentiska växtsamhällen med hög primärproduktion.

Artrik fisk- mjuk- och hårbottenfauna.

Variation av vegetationen orsakad av isens rörelser.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (36) hektar.

Strukturer och funktioner

Halten totalkväve, totalfosfor resp. klorofyll a ska uppfylla minst ”God ekologisk status” enligt vattendirektivet.

I minst 90 % av den totala arealen har bottenarna en naturlig struktur och zonerings.

Typiska arter

- De typiska algarternas täckningsgrad ska vara minst x % och de ska förekomma ned till minst 6 meters djup.

Typiska arter:

knöltång, blåstång, ektång, fingertare, stortare, skräppetare

ögonkorall.

Täckningsgraden och djuputbredningen av utvalda makroalger ska bibehållas eller öka.

(Mål för typiska arter av ryggradslösa djur på biogena rev är ej klart.)

Årslig vegetation på driftvallar

Naturvårdsverkets definition

Kväverika driftvallar på steniga och grusiga stränder, med vegetation av ettåriga växter. Driftvallarna uppkommer genom att tång, vass eller annan vegetation drivit med vattnet genom strömmar och vågrörelser och lagrats upp som små "vallar" längs stränderna.

Karaktärsarter: Vanliga arter är gåsört, kvickrot och mållor (*Atriplex* spp). Vid välhävdade förhållanden förekommer bl.a. marviol och trampört, i ohävdade miljö t. ex. åkertistel, snärjmåra, renfana och gulsporre.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Stränderna består av sten eller grus.

Kontinuerligt tillskott av driftmaterial.

Driftvallarna består av ansamlingar av blåstång samt annat organiskt material. Växtsamhället består av kvävegynnade, annuella växter och vegetationen varierar med åldern på driftvallen.

Rik fauna av insekter och vissa kräftdjur.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (7) hektar.

Strukturer och funktioner

- Strukturer och funktioner följs ej i habitatet. Den viktigaste strukturen, tångvallen mäts när habitatets areal karteras. Innehållet i tångvallen utgör med dagens kunskapsläge ingen variabel som kan utvärderas för gynnsam bevarandestatus för habitatet. Tillståndet i intilliggande marina habitat följs i stället upp med hjälp av förekomst och utbredning av fintrådiga alger.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) förekommer i minst y % av provytorna.

Broskmålla, flikmålla, spjutmålla, strandmålla, skaftmålla, marviol och sodaört.

Perenn vegetation på steniga stränder

Naturvårdsverkets definition

Naturtypen återfinns på steniga stränder med en flerårig vegetation på övre delen av klapperstensstränder. Många olika vegetationstyper finns ovanför den omedelbara strandzonen. I äldre delar kan antingen gräs-, ljung- och risvegetation eller en vegetation dominerad av mossor och lavar utvecklas. Naturtypen är vanligen ohävdad.

Karaktärsarter: Strandkål, saltarv, strandråg, kvickrot, röllika och strandkvanne.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

God vattenkvalitet.

Varierad vegetation, från nästan vegetationsfria stränder närmast havet till strandängsvegetation i de över delarna.

Intakta zoner med förekomst av olika vegetationstyper.

I vissa fall tångtäkt.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen utan negativ inverkan av främmande arter.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (7) hektar.

Strukturer och funktioner

- Vresros och andra igenväxningsarter täcker högst x % av ytan.

(*ofta trädgårdsväxter) Objektvis uppställda mål rörande täckningsgrad. Kompletterande mål kommer senare.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) förekommer i minst y % av provytorna.

Strandkvanne, strandaster, strandbeta, marviol, kärrtörel, saltarv och strandråg.

Salta strandängar

Naturvårdsverkets definition

Strandängar och strandbetesmarker som är påverkade av saltvatten med en salinitet vanligen över 1,5%. Dessa är eller har tills nyligen varit präglade av slåtter eller betesdrift.

Karaktäristiskt är inslaget av saltrika fläckar (saltbrännor) som uppstått genom att vattnet från översvämningar avdunstat. Växt- och djursamhällena har speciella anpassningar till hög salthalt.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Skötsel krävs för att förhindra att naturtypen växer igen naturtypen

Låg störning från rörligt friluftsliv, lösspringande hundar etc. under fåglarnas häckningstid.

God vattenkvalitet.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (7) hektar.

Strukturer och funktioner

- 30 - 50 % av habitatet ska vara väl avbetat vid vegetationsperiodens slut. Med väl avbetat avses att marken skall skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker.
- Naturtypen är fri från träd och buskar.
- Stolpar och andra uppskjutande föremål högre än 1,4 meter förekommer ej.
- Antalet minskar och andra rovdäggdjur är sådant att den negativa effekten av predation inte hotar skyddsvärda fåglar.

Typiska arter

- Minst x av de typiska kärlväxarterna (se nedan) finns i minst y % av provrutorna.

Saltmålla, trift, rödsäv, kustarun, dvärgarun, sumpgentiana, strandkrypa, smal kärringtand, ormtunga, gulkämpar, revigt saltgräs, strandnarv, knutnarv, havsnarv, saltnarv, strandmaskrosor och smultronköver.

Förekomsten av de typiska fågelarterna tofsvipa och rödbena bibehålles eller ökar.

Torra hedar

Naturvårdsverkets definition

Torra till friska hedar på silikatrika podsoljordar, formade av bete eller slåtter, bränning och buskröjning. Vegetationen uppvisar stor variation beroende på underlag, fuktighet, hävdhistoria och hävdintensitet.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Hedarna är beroende av hävd. Många av arterna är konkurrenssvaga. Det innebär att deras möjlighet att gro och leva kvar minskar om buskar breder ut sig för kraftigt. I dag återfinns arterna främst på magra slåtter- eller betesmarker som bränns regelbundet.

Förekomst av slitagefläckar i grässvålen är i mindre skala (x % av naturtypen) är positiv då det gynnar frögroning och vissa insekter.

Insprängt i hedmosaiken eller i anslutning till heden finns enebuskar och mer buskiga och trädbevuxna partier som ger lä men inte skuggar för mycket. Mosaikstruktur med bryn och buskage omväxlande med öppen solbelyst mark samt förekomst av blommande buskar av t.ex.

hagtorn och slån gynnar en lång rad av insekter, t ex många dagfjärilar, vildbin och blomflugor, som behöver både öppna och slutna områden under sin livscykel.

Artsammansättningen är karaktäristisk för naturtypen och är inte påverkad av gödsling eller insådd av främmande arter.

Populationerna av de typiska arterna i naturtypen bibehålls eller ökar.

Bevarandemål

(Bevarandemålen beskriver naturtypen vid gynnsam bevarandestatus. De är av typen kvalitetsmål och ska bl. a. vara lätta att följa upp. Nedan ges förslag till sådana mål. Målen kommer i många fall att behöva ändras när basinventering är genomförd. Då kommer också alla x och y i texten nedan att bytas ut mot faktiska värden.)

Area

Naturtypens utbredning bibehålls inom området och täcker minst x (7) hektar.

Strukturer och funktioner

- Naturtypen är väl hävdad varje år så att det inte sker någon skadlig ansamling av förna.
- Naturtypen är i huvudsak öppen. Träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap har en total krontäckning av högst 15 %.
- Vedartad igenväxningsvegetation högre än 0,5 m förekommer ej.

Typiska arter

- Minst x av de typiska arterna (se nedan) finns i minst y % av provytorna.

Vårtåtel, kattfot, slättergubbe, fältmalört, småstarr arter, knägräs, backnejlika, hårginst, rotfibbla, stagg, backsippa, ängsvädd, sandmaskrosor och backtimjan.

Beskrivningen av mål med typiska arter kan behöva kompletteras senare.

Beskrivning av områdets arter

Brushane

Brushanen ses sporadiskt under vår och höst under sin flyttning mellan häckningsområdena och vinterkvarteren. Brushanarna födosöker gärna på tångvallar och hävdade gräsmarker.

Arten lever framförallt av olika typer av ryggradslösa djur som förekommer i strandzonens sediment. Brushanen är känslig för störningar i rastområdena samt minskad tillgång på välhävdade strandängar med orörd hydrologi.

Bevarandestatus för brushane i området kan besvaras efter en basinventering. Även rapporter från fågelstationen samt den pågående häckfågeltaxeringen som görs i Halland kan vara viktiga för att kartlägga bevarandestatusen.

Förnärvarande finns det ingen kännedom om någon häckning i Halland.

Brushanen räknas därmed som utgången som häckfågel i Halland. Under 1990-talet har den

häckat sporadiskt vid Getterön och Båtafjorden med något enstaka par, men år 2002 hittades arten inte på någon av de gamla häckningsplatserna. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Artens utbredningsområde ligger framförallt utanför Sveriges gränser men ett stort antal passerar södra Sverige under flyttningen.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området under födosök och flyttning.

För att utvärdera Nidingen såsom en viktig lokal för brushane kan denna lokal jämföras med andra lokaler. En tidsserieanalys kan göras av den proportion brushanar som återfinns här jämfört med övriga lokaler.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Fisktärna

Fisktärnan är knuten till öar och skär. Boet placeras på öppen torr mark som ofta är sparsamt bevuxet av gräs eller andra örter. Arten behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att kolonier ska kunna etableras krävs områden fria från rovdäggdjur, framför allt bör mink och räv hindras nå häckningsplatserna.

Antalet häckande par av fisktärna har varierat kraftigt under de dryga 30 år som inventeringar gjorts på Nidingen, maximum nåddes 1993 (40 par). I likhet med övriga häckningslokaler tycks den häckande kolonin emellanåt överge platsen för att senare återkomma något annat år. I den långa tidsserien kan en viss cyklisitet på ca 20 år skönjas. Om denna cyklisitet är sann så är vi nu inne i en period med låg populationsstorlek. Häckningsframgången är oroande eftersom dödligheten på ungar varit mycket hög de senaste tio åren.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området som både häcknings- och rastlokal.

Populationen skall uppvisa en gynnsam bevarande status. Med gynnsam bevarande status menas att artens populationsutveckling på lång sikt kommer att förbli livskraftig. Eftersom fisktärnan gärna häckar i kolonier som ibland byter häckningsplats måste populationsstorleken skattas över en region som är större än det enskilda Natura 2000 området.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av antalet häckande par göras. Eventuellt kan även en liknande bevakning som för den kentska tärnan motiveras.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Grönbena

Grönbenan häckar inte på Nidingen men ses regelbundet under vår och höst under sin flyttning mellan häckningsområdena och vinterkvarteren. Grönbenan födosöker gärna på tångvallarna som ansamlas längs öns stränder.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området som rastlokal.

För att utvärdera Nidingen såsom en viktig lokal för grönbena kan denna lokal jämföras med andra lokaler. En tidsserieanalys kan göras av den proportion grönbena som återfinns här jämfört med övriga lokaler.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Kentsk tärna

Denna kolonihäckande art är en sentida nykomling till den svenska fågelfaunan. Den häckade första gången vid Falsterbo 1911 och senare på några lokaler i Skåne och på Öland. Till Halland kom den på 1960-talet. Arten finns i Sverige vid kusten från Öland till Halland. Kentsk tärna häckar enbart längs kusterna, d.v.s. i havsmiljö. Tillgång på goda fiskeplatser, främst grunda vattenområden är en förutsättning för arten. Störningsfria häckningsplatser, främst på mindre öar, men även på större sandrevlar och liknande mera kustnära miljöer, behövs också för att arten skall häcka. Den väljer ofta boplats tillsammans med skrattnås.

För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria miljöer, framför allt bör mink och räv hindras nå häckningsplatserna.

Nidingen tillhör de områden där den kentska tärnan emellanåt häckar. Toppnoteringen i antal häckande par gjordes 1991 med 250 par. 1993 fanns endast något fåtal häckande och 1994 saknades den som häckfågel. Detta beskriver lite av den komplicerade dynamik som den kentska tärnan uppvisar i val av häckningsplats.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området som både häcknings- och rastlokal.

Populationen skall uppvisa en gynnsam bevarande status. Eftersom kentsk tärna gärna häckar i kolonier med varierande häckningsplats bör populationsstorleken skattas över en region som kan vara större än det enskilda Natura 2000 området.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en sammanställning av antalet par göras längs västkusten. En tidsserieanalys kan sedan göras av beståndet. Därefter kan betydelsen av enskilda häckningsplatser göras med avseende på bland annat häckningsframgång och koloniseringsfrekvens.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Ljungpipare

Arten häckar allmänt på fjällhedar i Norrland, på Ölands och Gotlands alvar och sällsynt på sydsvenska högmossar.

Ljungpiparen ses på Nidingen endast på våren och hösten i sambandet mellan flyttningarna mellan häcknings- och övervintringsområden. Den lever främst av insekter, särskilt skalbaggar, blötdjur, maskar, kräfdjur och spindlar.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området som rastlokal.

För att utvärdera Nidingen såsom en viktig rastlokal för ljungpipare kan denna lokal jämföras med andra lokaler. En tidsserieanalys kan göras av den proportion rastande fåglar som återfinns här jämfört med övriga lokaler.

En stor mellanårsvariation i antalet rastande fåglar är att förvänta eftersom ett stort antal individer passerar under en kort tid. Lokala väderbetingelser vid denna tidpunkt kan ha stor inverkan.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Knubbsäl

Knubbsälen lever i kustnära områden med tillgång till stora ytor med grunda bottnar. Här jagar den efter de fiskarter som förekommer i störst mängd. Vidare måste det i området finnas lämpliga liggplatser (sandrev, skär el. liknande). Knubbsälen är beroende av goda liggplatser för pälsbyte (senare delen av juni-september) då ytterhuden måste hålla en hög temperatur. Ungarna föds på land i juni.

Knubbsälen har återhämtat sig efter senaste epidemin av valpsjuka. Beståndet har idag en gynnsam bevarandestatus.

Bevarandemål

Lämpliga strukturer och ostördhet ska finnas i tillräcklig omfattning för att arten ska kunna utnyttja området.

För att bevaka en gynnsam bevarande status kan en tidsserieanalys av antalet göras.

Bevarandemålet kompletteras senare när Naturvårdsverket/Artdatabanken tagit fram mål för arten på biogeografisk nivå.

Referenser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Version nr
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	035 - 13 20 00	035 - 10 75 48	1

Gärdenfors, U, (ed). 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. Artdatabanken, SLU, Uppsala.
Karlsson, J., Loo, L.-O. och Loo-Luttervall, P.-L. 2000. Inventering av marin fauna och flora i Halland 1997: Nidingen - Hållsundsudde - Fjäreahals. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 2000:1. Halmstad
Kuylenstierna, M. 1983. Marin botanik: bentisk algvegetation inom Nidingens naturreservat 1983. Rapport till Länsstyrelsen i Halland.
Länsstyrelsen i Halland. Förordnande om naturreservatet avseende Nidingen i Kungsbacka kommun. Beslut 1980-01-25. D. Nr. 11-1211-2325-78.
Neergaard R., Järås T. och Unger U. Häckande fåglar på Nidingen. Publicerad på www.gof.nu/Nidingen. 2003.
Nidingensfågelstation- utdrag ur dagbok.

Rödlistade arter

Fåglar:

tretåig mås *Rissa tridactyla* EN*

Kärlväxter:

marrisp *Limonium vulgare* NT, sandmålla *Atriplex laciniata* EN, strandbeta *Beta vulgaris* ssp. *maritima* NT

Daggdjur:

Tumlare *Phocoena phocoena* VU

* Kategorier enligt "Rödlistade arter i Sverige 2000".
EN: starkt hotad VU: sårbar NT: missgynnad

© Lantmäteriet, 2005. Ur GSD översiktskartan, 106-2004/188-N, fastighetskartan, 106-2004/188-N och ortofotot, 106-2004/188-N.

